

תת"ע 1300/05/19 - מדינת ישראל נגד כרם ח'טיב

בית משפט השלום לתעבורה בעכו

תתע"א 1300-05-19 מדינת ישראל נ' ח'טיב
תיק חיצוני: 13211512432

בפני **כבוד השופטת אסתר טפטה גרדי**
מאשימה **מדינת ישראל**
באמצעות עו"ד לירן עזרא
נגד
נאשם **כרם ח'טיב**
באמצעות עו"ד עלי חליל

החלטה

1. הונחה לפני בקשה לחזרת הנאשם מהודאתו.

השתלשלות העניינים

2. נגד הנאשם הוגש, ביום 6.5.19, כתב אישום בעבירה של נהיגה בשכרות.

בראשית ההליך, נוכח אי התייצבות הנאשם לדיון, אליו זומן כדיון, הורשע הנאשם בהעדרו במיוחס לו בכתב האישום. נוכח בקשת סנגורו לביטול הכרעת הדין, בכפוף לתשלום הוצאות, בוטלה הכרעת הדין. נוכח כפירת הנאשם בדיון, ביום 27.4.21, נקבע התיק לשמיעת ראיות.

ביום 21.3.22 הציגו הצדדים הסדר טיעון, במסגרתו חזר בו הנאשם מכפירתו, וכתב האישום תוקן לעבירה של נהיגה תחת השפעת אלכוהול. ההסדר כלל צו של"צ, בהיקף של 200 שעות, מאסר מותנה, בן 4 חודשים למשך 3 שנים, פסילה בת 5 חודשים, בניכוי הפסילה המנהלית ופסילתו של הנאשם עד תום ההליכים נגדו, פסילה מותנית, בת 4 חודשים, למשך 3 שנים, וקנס בסך 1,500 ₪. בתום הדיון הפניתי את המבקש לשירות המבחן, לעריכת תכנית של"צ.

3. מתסקיר המבחן, מיום 28.6.22, עלה כי הנאשם דיווח בראיון עמו על שימוש באלכוהול בסופי שבוע, ועל שימוש בסמים, בעברו, ובעת שנדרש לערוך בדיקות לגילוי סם לא שיתף פעולה. בתסקיר צוין כי נוכח העובדה שבמקומות בהם מבצעים את שעות השל"צ קיימים אנשים חסרי ישע, לא ניתן לגבש תכנית של"צ, והומלץ על דחיית הדיון לצורך הגשת תסקיר משלים, לאחר שתבחן סוגית השימוש בחומרים ממכרים, באמצעות בדיקות לגילוי סמים, וכן נזקקותו של הנאשם לטיפול בתחום ההתמכרויות.

4. בדיון, ביום 14.7.22, ציין הסנגור שהנאשם מתחייב לשתף פעולה עם שירות המבחן, ולפנים משורת הדין הופנה הנאשם, בשנית, לשירות המבחן. בתסקיר המבחן, מיום 4.12.22, צוין כי נוכח העובדה שהנאשם עדיין צורך אלכוהול, עניין שהוא ברקע לביצוע העבירה שמיוחסת לו, ונוכח אי הסכמתו לשתף פעולה עם תהליך אבחוני בתחום,

בצירוף העובדה שביצוע צו של"צ מותנה בהיעדר דפוסי התמכרות, לא ניתן לגבש עבורו תכנית של"צ והמלצה שיקומית שתפחית את רמת הסיכון שנשקפת ממנו.

5. בדיון, ביום 5.2.23, ביקש הסנגור מבית המשפט כי חלף רכיב השל"צ, שנקבע בהסדר, תוטל על הנאשם פסילה נוספת, בת 3 חודשים, על הפסילה שנקבעה בהסדר, ולחלופין, בהעדר הסכמת המאשימה לחלופת ענישה זו, התבקשה חזרה מהודאה, וקביעת התיק לשמיעת ראיות, נוכח כשליים מהותיים בתיק, שלשיטת הסנגור, "זועקים לשמים".

ב"כ המאשימה טען, מנגד, כי מאחר שהנאשם לא נמצא מתאים לנשיאת צו של"צ, והצדדים לא הגיעו להסדר ענישה מוסכם אחר, המאשימה אינה מתנגדת לחזרה מהסדר הטיעון ובמקביל להשבת כתב האישום המקורי על כנו. צוין שהמאשימה מתנגדת לחזרה מהודאה, מהטעם שזו מתבקשת נוכח ענישה שאינה מוצאת חן בעיני הנאשם, לאחר שנמצא שאינו מתאים לריצוי עונש של של"צ בהתאם לתסקיר. לחיזוק טענתה הפנתה המאשימה להתנהלות הנאשם בתיק - כפירתו והודאתו - וטענה שלא ניתן לעשות שימוש בהודאות ובכפירות לצורך הפעלת לחץ על התביעה להגעה להסדר טיעון. בעניין המניע לחזרה מהודאה הופנה בית המשפט לפסיקה תומכת.

הכרעה ודין

6. על פי סעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982, בית המשפט רשאי להתיר חזרה מהודאה, בכל שלב משלבי המשפט, מנימוקים מיוחדים שירשמו.

ככלל נפסק כי חזרה מהודאה תהא מוצדקת בנסיבות חריגות. עמד על כך בית המשפט העליון בע"פ 5715/07 רנטו סבן נגד מדינת ישראל:

"סעיף 153(א) לחסד"פ מאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שירשמו. ככלל, בתי המשפט מאפשרים לנאשם לחזור בו מהודאתו בנסיבות חריגות, כגון מקרים בהם הוכח כי הנאשם הודה שלא מרצונו החופשי, בכפיה או כאשר לא הבין את משמעותה של ההודאה".

לשלב בהליך בו מבקש נאשם לחזור מהודאתו יש משמעות רבה באשר לאופן בו יתייחס בית המשפט לבקשה. ככל שהבקשה מוגשת בשלב מאוחר, עולה החשש מניצול ההליך הפלילי כאמצעי תמרון בידי נאשם המבקש לבחון את תוצאות ההליך ועל-פיהן להחליט אם לדבוק בהודאתו או לחזור בו ממנה ולחדש את משפטו (ראו רע"פ 2292/08 שי אמסלם נ' מדינת ישראל (30.3.09)).

הפסיקה הבחינה בין בקשה לחזרה מהודאה לפני גזר הדין, שאז הגישה היא יותר מקלה, לבין בקשה לחזרה מהודאה לאחר שניתן גזר הדין, שתאושר רק במקרים חריגים.

כאשר מתבקשת חזרה מהודאה בשלב שבין הכרעת הדין ולפני מתן גזר הדין, ההלכה הנוהגת היא זו שנקבעה בע"פ 3754-91 מדינת ישראל נ' סמחאת (14.11.91) (ראו לעניין זה ע"פ 6349-11 גנס שניידר (נשימוב) נ' מדינת ישראל (10.6.13) (להלן - עניין שניידר)). בעניין סמחאת נפסק כי בשלב זה לא די בבירור השאלה האם ההודאה ניתנה מרצונו הטוב והחופשי של הנאשם, וכי גם אם השתכנע בית המשפט בכך, עליו לברר מהי הסיבה האמיתית שהביאה את הנאשם לבקש את החזרה מההודאה ודי בכך כי -

"סובר הנאשם, כי טעה בשיקוליו בעת שהודה, והמטרה האחת והיחידה העומדת ביסוד בקשתו היא כי תינתן לו ההזדמנות להוכיח את חפותו, כי אז נכון וראוי הוא שלא להכביד תמיד במשקלם של אותם 'נימוקים מיוחדים', הנדרשים בסעיף 153(א) הנ"ל".

באשר לבקשת נאשם לחזרה מהודאה, בתקופה שלאחר מתן גזר הדין, ציין בית המשפט בעניין שניידר כי על הנאשם להוכיח התקיימותן של נסיבות חריגות במיוחד, כגון, אי הבנת משמעות ההודאה או משמעות הסדר הטיעון, היעדר אזהרה כי בית המשפט אינו חייב לכבד את הסדר הטיעון, כשל בייצוג ועוד.

המבחן המהותי, אשר על פיו תוכרע בקשת נאשם לחזור בו מהודאתו, נקבע בעניין שניידר, הוא מבחן המניע - האם מדובר ברצון כן ואמיתי מצד הנאשם לחזור בו מהודאת שווא שמסר, ולהוכיח את חפותו, או שמא מדובר במהלך טקטי שנועד לגרוף תועלת משפטית כלשהי.

עוד ציין בית המשפט כי במישור העקרוני אין חשיבות האם ניתן כבר גזר הדין אם לאו, אלא האם נוסף למשוואה נתון משפטי-דיוני כלשהו, אשר שינה את מאזן הסיכונים והסיכויים, כפי שהיה במועד שבו הודה הנאשם במיוחס לו, שאם כן, גם אם מדובר בשלב שלפני גזר הדין, לא תחול הגישה המקלה. בספרו, "על סדר הדיון בפלילים", חלק שני, עמ' 1382, מהדורה מעודכנת, תשס"ט-2009, מציין י' קדמי שכאשר מדובר בהודאה בעקבות עסקת טיעון, הנטייה תהא שלא להיעתר לבקשה, אלא אם כן קיים חשש ממשי שזו ניתנה בניגוד לרצונו האמיתי של המבקש. בלשונו:

"נראה, אפוא, כי בעקרון ביהמ"ש ייעתר לבקשה לחזרה מהודאה - כאשר זו אינה מבוססת על טעות או שגגה - אך ורק כאשר קיים חשש ממשי שההודעה ניתנה 'בניגוד לרצונו האמיתי' של הנאשם או 'בניגוד לאמונתו הכנה בחפותו'. מקרים אלה יהיו 'נדירים וחריגים'; וכאשר המדובר בהודאה בעקבות עסקת טיעון - הנטייה הברורה תהיה שלא להיעתר לבקשה, אלא אם ישתכנע ביהמ"ש כי אכן קיים חשש כאמור".

7. בענייננו, הנאשם מבקש לחזור בו מהודאה שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בשלב שלאחר הכרעת הדין ולפני גזר הדין.

התרשמתי כי הודאת הנאשם ניתנה מרצונו הטוב והחופשי.

בדיון, ביום 21.3.22, בו הציגו הצדדים את ההסדר שנערך ביניהם, הנאשם היה מיוצג, וציין לפרוטוקול: **"לצורך ההסדר, אני מבקש לחזור בי מכפירתי"**. כן ציין: **"אני מבין את ההסדר ומבקש לאמצו"**. סנגורו אף הוא ציין: **"אבקש לאמץ את הסדר הטיעון"** והוסיף כי **"הגענו להסדר הזה עקב כשלים מהותיים בתיק"**. עוד צוין בפרוטוקול הדיון כי בית המשפט מודיע לצדדים כי הוא אינו כבול להסדר, וכי קיימת אפשרות שבית המשפט לא יגזור על הנאשם את העונש המוסכם.

נסיבות אלה מלמדות כי הנאשם, שהיה מיוצג בשעת הדיון, הבין את משמעות הודאתו ושקל את תוצאותיה, ומכאן שהודאתו נמסרה מרצונו החופשי.

בענייננו, מדובר בשלב שלפני גזר הדין, ולפיכך, בהתאם לעניין סמחאת, יש לבחון מהי הסיבה האמיתית בעטיה מבקש הנאשם לחזור בו מהודאתו. המבחן המהותי, עליו עמד בית המשפט בעניין שניידר, הוא מבחן המניע - האם מדובר ברצון כן ואמיתי מצד הנאשם לחזור בו מהודאת שווא שמסר, ולהוכיח את חפותו, או שמא מדובר במהלך טקטי בלבד,

נוכח נתון משפטי-דיוני כלשהו, אשר שינה את מאזן הסיכונים והסיכויים, כפי שהיה במועד שבו הודה הנאשם במיוחס לו.

במקרה שלפני, עתירת הנאשם לחזור בו מהודאתו, התבקשה נוכח תסקיר המבחן שקבע כי בנסיבותיו של הנאשם, לא ניתן לגבש עבור הנאשם תכנית של"צ, ולאחר שהמאשימה דחתה חלופת ענישה אחרת שהציע הסנגור.

אני סבורה כי נסיבות אלה מלמדות כי אין מדובר בנאשם המבקש לחזור בו מהודאתו מהטעם שמדובר בהודאת שווא, וכל רצונו להוכיח חפותו. לו היה ניתן להטיל על הנאשם צו של"צ, או שחלופת הענישה שהציג הסנגור הייתה מקובלת על המאשימה, הנאשם, כמדומני, לא היה מבקש כלל לחזור בו מהודאתו. קרי, נדמה כי בקשת הנאשם לחזרה מהודאה מתבקשת על רקע בחינתן של תוצאות ההליך עבורו ולא מתוך רצון כן ואמיתי לחזור בו מההודאה.

במכלול הנסיבות שלפני, הודאת נאשם שניתנה במסגרת הסדר טיעון, התרשמתי כי ההודאה ניתנה מרצונו החופשי של הנאשם, וכי המניע לחזרתו מההודאה אינו נעוץ ברצונו להוכיח את חפותו, אלא בהחלטת שירות המבחן, לפיה לא ניתן לגבש עבור הנאשם תכנית של"צ, ובדחיית חלופת הענישה שהציע הסנגור, אני סבורה שדינה של הבקשה לחזרה מההודאה להידחות.

לפיכך, הבקשה לחזרה מהודאה נדחית.

נקבע למתן גזר דין ליום 28.2.23 בשעה 10:30.

512937

1

54678313 המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"ח שבט תשפ"ג, 09 פברואר 2023, בהעדר הצדדים.